

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

bullying
stop

bullying ▶

**Επιμόρφωση
για την ενδοσχολική
βία και τον εκφοβισμό**

**υπεύθυνων αποδεκτών αναφορών στη σχολική
μονάδα**

bullying
stop

**Επιμόρφωση για την
Ενδοσχολική Βία και τον Εκφοβισμό
(Ε.ΒΙ.Ε.)**

Επιστημονική Υπεύθυνη:
Αν. Καθηγήτρια Κωνσταντίνα Τσώλη
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, ΕΚΠΑ

Θωμάς Μπαμπάλης
Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής
Εκπαίδευσης, ΕΚΠΑ
Μέλος της Εθνικής Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για
την πρόληψη και αντιμετώπιση των φαινομένων
βίας και παραβατικότητας ανηλίκων

bullying
stop

Ενότητα

Πρόληψη και αντιμετώπιση της
ενδοσχολικής βίας και του
εκφοβισμού: πολυεπίπεδες προτάσεις
μέτρων

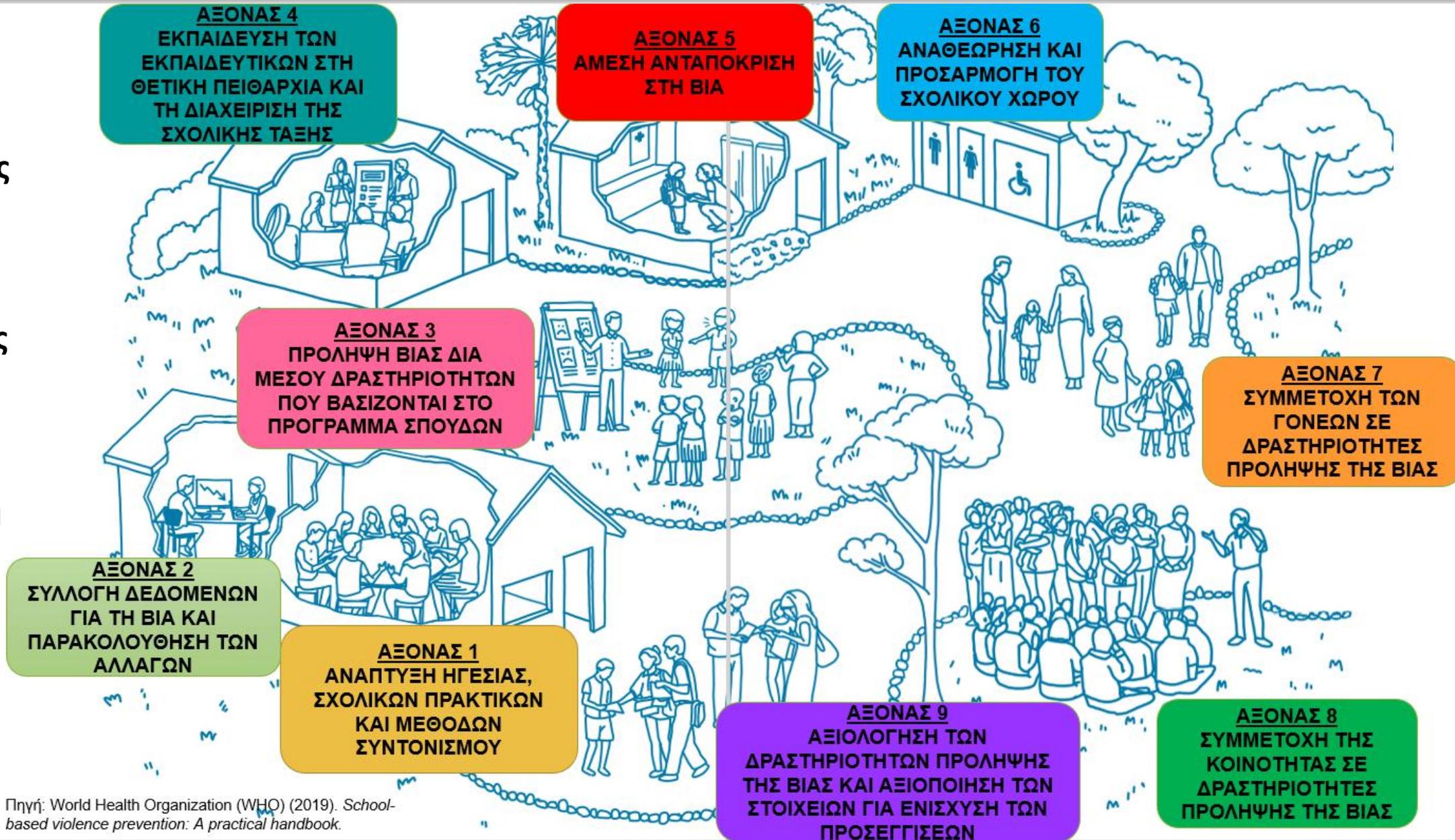

Στόχοι Ενότητας

- Η παρουσίαση των εννέα (9) προτεινόμενων περιοχών για την πρόληψη και αντιμετώπιση της Ε.ΒΙ.Ε.
- Η ανάδειξη της αναγκαιότητας διαμόρφωσης ενός ‘συνεχούς’ πρόληψης και αντιμετώπισης της Ε.ΒΙ.Ε.

**Β'. Παγκόσμιος
Οργανισμός
Υγείας: Εννέα
(9)
προτεινόμενες
περιοχές για
την πρόληψη
και
αντιμετώπιση
της Ε.ΒΙ.Ε.**

ΑΞΟΝΑΣ 1

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΗΓΕΣΙΑΣ, ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΩΝ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Ανάπτυξη δεξιοτήτων ηγεσίας.
- Σύσταση συντονιστικής ομάδας στο σχολείο για την αντιμετώπιση της βίας.
- Ενίσχυση των γνώσεων και των δεξιοτήτων της συντονιστικής ομάδας.
- Ανάπτυξη μιας σχολικής πολιτικής που να καταδικάζει τη βία και να εφαρμόζεται δίκαια προς όλες/ους τις/τους μαθήτριες/ές.
- Διαμόρφωση ενός Σχεδίου Δράσης.

ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ Ή
ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Ενίσχυση της προσπάθειας οικοδόμησης μιας σχολικής κουλτούρας ενάντια σε κάθε είδους βία και υποστήριξη της πρόληψής της ως ουσιαστικό στοιχείο της καθημερινής ζωής στο σχολείο.

ΑΞΟΝΑΣ 2

ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Αξιοποίηση δεδομένων από υπάρχουσες έρευνες για το πού, πότε, πώς και από ποιον λαμβάνει χώρα η βία.
- Καθιέρωση ενός συστήματος τήρησης αρχείων των περιστατικών βίας και του τρόπου αντιμετώπισής τους από το σχολείο.
- Εμπιστευτική τήρηση των δεδομένων εντός του σχολείου.

ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ Ή ΕΘΝΙΚΟ
ΕΠΙΠΕΔΟ

ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Συμπερίληψη ερωτήσεων που μετρούν τη βία στις υπάρχουσες σχολικές έρευνες.
- Διεξαγωγή ερευνών για την αξιολόγηση της έκτασης της βίας, του τόπου και χρόνου που λαμβάνει χώρα, των χαρακτηριστικών των εμπλεκόμενων και των αντιλήψεων για τη βία.

ΑΞΟΝΑΣ 3

ΠΡΟΛΗΨΗ ΒΙΑΣ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΒΑΣΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Δοκιμή στρατηγικών πρόληψης της βίας βάσει στοιχείων σε μικρή κλίμακα π.χ. σε μια τάξη. Στρατηγικές που είναι αποδεδειγμένα αποτελεσματικές περιλαμβάνουν:
 - Ανάπτυξη των ήπιων δεξιοτήτων των παιδιών
 - Διδασκαλία ασφαλούς συμπεριφοράς και προστασίας από καταχρήσεις
 - Αντιμετώπιση και αλλαγή των κοινωνικών, πολιτισμικών και έμφυλων προτύπων που δικαιολογούν τη βία και δεν προωθούν την ισότητα στις σχέσεις
 - Αντιμετώπιση βασικών παραγόντων κινδύνου για τη βία (π.χ. αλκοόλ, ναρκωτικά, χαμηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις)

ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ Ή ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Εάν από την αξιολόγηση διαπιστωθεί ότι οι στρατηγικές πρόληψης της βίας ήταν αποτελεσματικές, πρόβλεψη για:
 - Υιοθέτηση των αποτελεσματικών στρατηγικών σε άλλες τάξεις εντός του σχολείου
 - Μεταφορά του μοντέλου και σε άλλα σχολεία
 - Πρόταση για ένταξη του μοντέλου στο Πρόγραμμα Σπουδών

ΑΞΟΝΑΣ 4

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗ ΘΕΤΙΚΗ ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Δημιουργία μηχανισμών αλληλοϋποστήριξης των εκπαιδευτικών.
- Ενίσχυση της διοικητικής υποστήριξης για τους εκπαιδευτικούς.
- Αντιμετώπιση και αλλαγή των αρνητικών πεποιθήσεων των εκπαιδευτικών και των κοινωνικών, πολιτιστικών και έμφυλων προτύπων.

ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ Ή
ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Εκπαίδευση σε θέματα θετικής πειθαρχίας και διαχείρισης της τάξης, καθώς και κοινωνικών, πολιτιστικών και έμφυλων κανόνων στην αρχική κατάρτιση των εκπαιδευτικών.

ΑΞΟΝΑΣ 5 ΑΜΕΣΗ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΣΤΗ ΒΙΑ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και του προσωπικού του σχολείου στο να αναγνωρίζουν τη βία και να ρωτούν τα παιδιά για τέτοια περιστατικά.
- Εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στη διαχείριση καταστάσεων όπου τα παιδιά τους λένε ότι έχουν βιώσει βία.
- Άμεση αντιμετώπιση των περιστατικών βίας με τη χρήση μεθόδων που έχουν διδαχτεί στην αρχική τους κατάρτιση.
 - Εάν δεν υπάρχουν μηχανισμοί παραπομπής σε επίπεδο σχολείου, ενημέρωση για τους διαθέσιμους πάροχους υπηρεσιών.
- Εκπαίδευση των γονέων στο να αναγνωρίζουν τη βία και να υποστηρίζουν τα παιδιά που εκτίθενται σε αυτή.

ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Ενίσχυση ασφαλών και φιλικών προς τα παιδιά μεθόδων αναφοράς.
- Ανάπτυξη και ενίσχυση κατάλληλων μεθόδων παραπομπής για θύματα βίας που χρειάζονται πρόσθετη υποστήριξη.
 - Παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των μεθόδων αναφοράς και παραπομπής.

ΑΞΟΝΑΣ 6 ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Συμμετοχή των μαθητών και του προσωπικού στον εντοπισμό εστιών βίας (συμπεριλαμβανομένης της διαδρομής από και προς το σχολείο) και εξεύρεση πρακτικών λύσεων.
- Έλεγχος των σχολικών κτιρίων και των σχολικών χώρων και εντοπισμός περιοχών που χρήζουν βελτίωσης.
- Διάθεση καθαρών τουαλετών ξεχωριστά για τα αγόρια και τα κορίτσια.

ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Διασφάλιση ποσού στον ετήσιο προϋπολογισμό για τη βελτίωση της φυσικής υποδομής των σχολείων με στόχο την ενίσχυση της ασφάλειας των παιδιών.

ΑΞΟΝΑΣ 7

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΣΕ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Ενημέρωση γονέων σχετικά με τις δραστηριότητες πρόληψης της βίας και τις αντίστοιχες σχολικές πολιτικές.
- Ενημέρωση γονέων για τρόπους υποστήριξης της μάθησης του παιδιού τους.
- Πρόσκληση γονέων για συμμετοχή σε συντονιστικές επιτροπές πρόληψης της βίας.
- Ευαισθητοποίηση γονέων για το πώς να αναγνωρίζουν και να ρωτούν για τη βία.

ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ Ή
ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Εφαρμογή προγραμμάτων γονικής μέριμνας και συνεργασία με τους γονείς για βελτίωση βασικών γονικών δεξιοτήτων και προώθηση μη βίαιων στρατηγικών για την αντιμετώπιση της προκλητικής συμπεριφοράς.

Ο ρόλος της οικογένειας στην αντιμετώπιση των σύγχρονων μορφών της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού

- Δείτε ' στο εκπαιδευτικό υλικό το podcast.

ΑΞΟΝΑΣ 8

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Συμμετοχή σε πολυτομεακούς συντονιστικούς φορείς, όπως επιτροπές πρόληψης της βίας στην κοινότητα.
- Συμμετοχή μελών της κοινότητας σε συντονιστικές επιτροπές του σχολείου και ανάπτυξη σχολικών πολιτικών και κωδίκων δεοντολογίας.

ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ Ή
ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Ανάπτυξη συνεργασιών με κοινοτικούς οργανισμούς, φορείς ή υπηρεσίες που υποστηρίζουν δραστηριότητες πρόληψης της βίας, συμπεριλαμβανομένων των ομίλων.
- Άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία για πραγματοποίηση κοινών δραστηριοτήτων.

ΑΞΟΝΑΣ 9

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΓΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΝ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Συμφωνία σε ένα σύνολο δεικτών αποτελεσματικότητας, για τον προσδιορισμό του βαθμού επιτυχίας των ενεργειών πρόληψης της βίας και συμπερίληψη των μετρήσεων στις δραστηριότητες αξιολόγησης.

ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Συνεργασία με ακαδημαϊκά ιδρύματα ή άλλους εταίρους για έλεγχο της λειτουργίας των δραστηριοτήτων πρόληψης της βίας.
 - Συμπερίληψη δεικτών αποτελεσματικότητας των μέτρων πρόληψης της βίας σε ευρύτερα συστήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης που συλλέγουν δεδομένα για τη βία και την ανταπόκριση των σχολείων σε αυτή.

Σύνοψη Ενότητας

01

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας προτείνει εννέα (9) περιοχές πρόληψης και αντιμετώπισης της Ε.ΒΙ.Ε.

02

Για καθεμία από τις εννέα αυτές περιοχές περιγράφει βασικές ενέργειες στις οποίες μπορούν να προβούν άμεσα οι επαγγελματίες σε επίπεδο σχολείου.

03

Επίσης, προτείνει διευρυμένες ενέργειες σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο με τη συμμετοχή των υπεύθυνων λήψης απόφασης στα ανώτερα ιεραρχικά στρώματα.

04

Αναδύεται πια επείγουσα η ανάγκη για τη διαμόρφωση ενός 'συνεχούς' πρόληψης που θα μπορεί να ανταποκρίνεται στις διάφορες μορφές βίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

bullying
stop

Ευχαριστούμε
για την προσοχή σας

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Αρτινοπούλου, Β., Μπαμπάλης, Θ., Τσώλη, Κ., & Νικολόπουλος, Β. (2023).** *Σχολικός εκφοβισμός: θεωρία, έρευνα και πρακτικές. Διάδραση.*
- Babalis, Th., & Tsoli, K. (2017).** *Classroom Life: Shaping the Learning Environment, Classroom Management Strategies and Teaching Techniques.* Nova Publishers.
- Τσώλη, Κ. & Μπαμπάλης, Θ. (2023).** *Δεξιότητες ζωής: θεωρία και εφαρμογές για εκπαιδευτικούς και γονείς. Διάδραση.*
- UNICEF (2006).** *World report on violence against children.* UNESCO.
- World Health Organization (WHO) (2019).** *School-based violence prevention: a practical handbook.* Geneva: World Health Organization. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.
- World Health Organization (WHO) (2020).** *Life skills education school handbook: prevention of noncommunicable diseases-Introduction.* Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.